

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. De ignorantia consequente & concomitante.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

actionem illam causat, removendo scilicet prohibens, scientiam nimirum, quâ positâ, prædicta actio impediretur: quare hic & nunc ignorantia causat involuntarium materialiter, ut supra dictum est in simili; sicut & illi contingeret, qui gemmam in mare projiceret, ignorans esse gemmam.

III.
In amico
semper est
habitualiter
affectus non
occidendi
amicum.

Dices: sæpè non est hujusmodi affectus in operante, quando actionem illam exercet ex ignorantia antecedente, ergo nec effectus erit semper ei involuntarius, sed ad summum non voluntarius. Respondetur semper adesse affectum illum, & voluntatem contrariam saltem habitualiter & interpretativè, quatenus scilicet ita quisvis animo est dispositus ut si sciret circumstantiam illam, latere scilicet isthic amicum, actionem hanc non exerceret, quod abundè sufficit, ut actus censetur involuntarius, saltem interpretativè.

IV.
Dolor ex his
actionibus
ortus arguit
eas esse in-
voluntarias

Cujus ulterius indicium est, quòd re cognitâ homines de hujusmodi factis dolent: si tamen in quibusdam circumstantiis ignoratis, de actionibus in iis factis interdum non dolent, imò gaudeant, est quia ex unâ parte in facto illo reperitur aliquid commodi, ex alterâ verò, per ignorantiam tollitur ratio peccati, ob quod fortè solum repugnabat inclinationi voluntatis: sicut ubi quis in die jejunii, ignorans esse jejunium, comedit carnes non est peccatum postea de illo per ignorantiam facto gaudere. Secundò dici potest non quodvis involuntarium postea causare dolorem, ubi circumstantia ignorata innotescit, sed tunc solum, quando reipsâ aliquod malum attulit, quod hic ut dictum est, secluso per ignorantiam peccato, non contingit.

Cur homines
subinde de
actionibus
ex ignorantia
antece-
dente factis
non dolent.

SECTIO QUINTA.

De ignorantia consequente, & concomitante.

I.
Declaratur
quo pacto
ignorantia
consequens
causet vo-
luntarium.

SECUNDA etiam Conclusionis pars de ignorantia consequente probatur: sicut enim effectus prævisus, secutus ad causam vel omissionem liberè positam, est voluntarius, ita & secutus ad hanc ignorantiam, saltem ubi potest & tenetur quis effectum illum impedire. Ratio est: hæc quippe ignorantia est voluntaria, ergo & effectus ad eam secutus, ut dictum est, erit voluntarius. Facit tamen involuntarium secundum quid, ob inclinationem contrariam, quam habet, ita enim ut suppono est animo dispositus, ut si sciret esse diem jejunii exempli gratia, carnes non comederet, licet defacto ob aliquam pigritiam, diligentiam debitam non adhibuerit; nec enim poni debet ignorantia affectata, quando scilicet quis affectat ignorantiam, ut liberius peccet; in hoc enim casu, non est supponendum noluisse ipsum id præstare, etiam si circumstantiam peccati non ignorasset. Quare in hoc casu ignorantia ista non erit causa operis, cum æquè procederet, si ignorantia abesset.

Facit tamen
involunta-
rium secun-
dum quid.

II.
Occiso ini-
mico, dum
quis putat
esse feram,
non est ei
voluntaria.

Tertia pars Conclusionis sectione præcedente positâ, de ignorantia concomitante, similiter constat: quando enim quis occidit inimicum absolute putans esse feram, actio illa in ratione homicidii non est voluntaria, cum circumstantia ad homicidium requisita, ut supponimus, penitus ignoretur; voluntarium autem esse non potest nisi ex cognitione. Nec etiam sub illâ ratione est involuntaria, cum non sit contra inclinationem

aliquam in agente, vel formalem vel interpretativam, utpote qui animo ita est dispositus, ut si sciret illic esse inimicum, eodem modo sagittam emitteret. Actio ergo hæc est non voluntaria, quæ proinde hac de causâ excusabitur à culpâ. Affectus tamen ille malus, & animus quem habet occidendi inimicum, est peccaminosus: quo sensu dixit S. Thomas ignorantiam concomitantem non excusare.

Occiso etiâ
hac inimici
non est vo-
luntaria.

Ut autem hæc ignorantia nec causet voluntarium, nec involuntarium, sed merè non voluntarium, debet circa circumstantiam homicidii, aut aliam quamcumque prohibitam esse planè invincibilis. Si autem fingatur casus ut quis hoc modo affectus erga inimicum, & non adhibita debita diligentia emittit sagittam, homicidium quidem erit interpretativè voluntarium, non tamen hic & nunc causabitur ab hac ignorantia, quæ ut supponitur, non omnino in actum influit.

III.
Ignorantia
concomitans
ut solum
causet non
voluntarium,
debet esse in-
vincibilis.

Dices: ignorantia, quam dicimus esse concomitantem, nullo modo influit in illud homicidium, nec directè, nec indirectè, ut supponimus, cum eodem modo poneretur hæc actio, five ignorantia adesset, five non, ergo non est causa illius homicidii, ergo non rectè dicimus ignorantiam concomitantem causare non voluntarium, sed dici potius deberet, non causare voluntarium. Respondetur: quando dicitur causare non voluntarium, non est sensus causare entitatem illius actionis, seu voluntarium secundum positivum illud, sed solum quod causet illud in ratione non voluntarii, id est ignorantia concomitans non est causa emissionis sagittæ, sed est causa ut emissio illa, quæ aliunde fit, non sit voluntaria in ratione homicidii, cum sine scientiâ, & aliis requisitis nullum dari possit voluntarium.

IV.
Objicitur:
Ignorantia
hæc non om-
nino influit,
ergo non cau-
sat non vo-
luntarium.

Quo sensu
hæc ignoran-
tia causare
dicitur non
voluntarium.

Objicitur contra dicta de ignorantia consequente: si quis planè ignoret malitiam, hæc ei non potest esse voluntaria, & consequenter nec imputari ad peccatum, ergo aliqua necessariò esse debet illius malitiæ & circumstantiæ peccaminosæ cognitio. Dices: tenebatur eam cognoscere, & illam volens ignorat. Contrâ: ergo sciebat se debere eam scire, seu de eâ inquirere, ergo aliqua rei hujus scientia, saltem mediata requiritur, quæ etiam sufficit ad voluntarium interpretativum, quod subinde solum in istiusmodi actu reperitur, & sufficit ad peccatum. Hinc objectioni concedendum existimo quod intendit.

V.
Cognitio ta-
men aliqua
hujus cir-
cumbantiæ esse
debet, saltem
mediata.

Fusè hic à nonnullis disputari video de inconsideratione. Ego omnibus perpensis, eodem planè modo de inconsideratione procedendum existimo, atque hæctenus processimus de ignorantia; quantumvis enim quis antea rem aliquam, vel circumstantiam cognoverit & etiamnum habeat scientiam illius habituales, si tamen dum actionem aliquam circa objectum illud exercet, comedit carnes exempli gratiâ die prohibito, si inquam per naturalem oblivionem, de circumstantiâ prohibitionis planè non cogitet, hæc inconsideratio seu incogitantia circumstantiam illius prohibitionis non minùs reddit involuntarium, & actionem hanc eximit à peccato, quàm si nunquam circumstantiam illam scivisset. Si verò oblivio illa vel in se, vel in causâ fuerit aliquo modo voluntaria, ob negligentiam scilicet in eâ sive præcavenda, sive excutienda repertam, eodem gradu & oblivio ipsa seu inconsideratio, & actio inde secuta erit peccaminosa, ut infra in materia de peccatis suis declarabo, dum de peccato inadvertentiâ.

VI.
Eodem modo
de inconsideratione
procedendum est,
ac de ignorantia.

Eodem gra-
dû in cir-
cumbantiâ non
cogitantiam
reperit inco-
sideratis,
quæ igno-
rantia.